

PUBLIEKSVERSLAG 2015

2015 EEN JAAR IN BEWEGING

BESTE LEZER,

In maart 2015 ben ik directeur bij de Nederlandse Kastelenstichting (NKS) geworden en ben de uitdaging aangegaan de meerwaarde van de NKS als een onafhankelijk, op kennis gefundeerde organisatie, zichtbaar te maken.

De eerste stap was aan onze naam 'Kenniscentrum voor Kasteel en Buitenplaats' toe te voegen en vervolgens het vele (kennis)werk dat we doen zichtbaar te maken. Vervolgens hebben we gelijk van ons laten horen door ons actief te mengen in het publieke debat rond de Nationale Wetenschapsvraag en de herbouw van de donjon van kasteel Hernen. Met hulp van sponsors konden we onze website verder aanpassen, een prachtig jubileumboek uitgeven waarmee wetenschappelijk onderzoek voor een breed publiek toegankelijk gemaakt kon worden en hebben we gewerkt aan een nieuwe aanpak voor ons grote jaarlijkse publieksevenement de Dag van het Kasteel.

Met verschillende nieuwe en oude bekende (erfgoed)organisaties hebben we de samenwerking hernieuwd. Een mooi begin om volgend jaar op verder te bouwen.

Het hoogtepunt van 2015 was toch wel ons 70 jarig jubileum. Chris Kalden onze bestuursvoorzitter staat daar in zijn bijdrage even bij stil.

Mijn eerste jaar zit erop. Er is veel gebeurd. Zonder passie en gedrevenheid van onze medewerkers en de steun van onze donateurs en vrijwilligers was het allemaal niet gelukt. Dank daarvoor! Hieronder vindt u een impressie van de belangrijkste activiteiten uit 2015. Kijk en beoordeelt u zelf of we de juiste dingen doen en op de goede weg zijn. Ik vind van wel.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Heidi van Limburg Stirum | directeur

PUBLICATIES

STUDIEMIDDAGEN

DAG VAN HETKASTEEL

EXCURSIES

NEDERLANDSE KASTELENSTICHTING
KENNISCENTRUM VOOR KASTEEL EN BUITENPLAATS

JUBILEUM & STUDIEMIDDAGEN

NKS 70 JAAR

'Lang leve kastelen en buitenplaatsen' is de uitroep, of misschien zelfs oproep, die past bij het 70-jarig bestaan van de NKS. Voor ons stonden kastelen en buitenplaatsen altijd centraal, niet de organisatie zelf. De geschiedenis van de NKS zelf is overigens bijzonder. De stichting werd direct na de Tweede Wereldoorlog opgericht met nadrukkelijke overheidsbemoeienis om een aantal kastelen en buitenplaatsen te behouden die hetzij geconfisqueerd waren, hetzij hun eigenaar hadden verloren. Vrij snel daarna verschoof het accent op studie van kastelen en buitenplaatsen en het opkomen voor bedreigde kastelen. Kennis is de rode draad in het werk van de NKS, wat ook tot uitdrukking komt in onze nieuwe naam, NKS Kenniscentrum voor Kasteel en Buitenplaats. Cultureel erfgoed in de vorm van kastelen en buitenplaatsen met veelal een waardevolle groene omgeving wordt tegenwoordig makkelijk gekoppeld aan woorden als 'een rijk bezit'. Macro gezien is dat zonder meer juist. Sterker nog, wij – als kenniscentrum – werken vanuit de overtuiging dat sprake is van een onderschatting van de betekenis van dat rijke bezit voor de Nederlandse samenleving. We zijn in de loop van de eeuwen veel kwijt geraakt, maar gelukkig is er nog veel bijzonders over. Bijzonder in culturele zin (het vormt een fiks deel van onze geschiedenis), in sociale zin (ontspanning voor miljoenen mensen) en in economische zin (ze dragen bij aan het vestigingsklimaat en genereren een forse recreatief-toeristische omzet). De omringende parken dragen bij aan de biodiversiteit en de beleving van natuur en landschap. Dit 'rijke bezit' in stand houden, herstellen en ontwikkelen kost onnoemelijke inspanningen van eigenaren en beheerders. Zij doen dat enthousiast, maar het helpt als de inzet wordt gewaardeerd.

STUDIEMIDDAGEN

De NKS houdt haar studiemiddagen verspreid door het land. De studiemiddagen zijn toegankelijk voor donateurs, (erfgoed)professionals, overheden, onderzoekers en belangstellenden.

1. Wijk bij Duurstede: **Presentatie studentenonderzoek Historische stadsparken Nieuwegein, Amersfoort en Utrecht**
2. Slochteren: **Het buitenleven op Groninger Borgen**
3. Utrecht: **NKS 70 - Maatschappelijke rol van erfgoed en het belang van kennis**

In november 2015 vierde de NKS haar 70ste verjaardag met een studiemiddag in Paushuizen in Utrecht waar 125 (erfgoed)relaties, donateurs, medewerkers, vrijwilligers en oud bestuursleden aanwezig waren. Eregast was gedeputeerde cultuur en erfgoed provincie Utrecht: Mariëtte Pennarts-Pouw die het jubileumboek *Woontorens in Nederland*, een publiek-vriendelijke uitgave van het proefschrift van dr. ir. Taco Hermans, in ontvangst nam.

Hoofdspreker emeritus hoogleraar Erfgoedkennis prof. dr. Marlie Halbertsma zette voor de NKS een drietal 'routebaantjes' uit. Bij een kenniscentrum zou het volgens haar moeten gaan om; erfgoedkennis, erf-

Mariëtte Pennarts-Pouw ontvangt het jubileumboek *Woontorens in Nederland* uit handen van bestuursvoorzitter Chris Kalden

De NKS steunt hen met kennis en inzicht, publieksactiviteiten en door besluitvorming te beïnvloeden.

Het is in dat licht niet verwonderlijk dat over de gehele bestaansperiode van de NKS bij alle betrokkenen (vrijwilligers, medewerkers, bestuursleden) sprake is van één gezamenlijk kenmerk: passie voor kastelen en buitenplaatsen. Onze drijfveer is een zeer gevoelsmatige; in ons werk zetten we die om in wetenschappelijke inzichten, objectieve beschrijvingen en in evenementen als de Dag van het Kasteel. Neem ons niet kwalijk als we af en toe de emotie boven de ratio laten gaan. Dat gebeurt omdat we kastelen en buitenplaatsen niet alleen voor onszelf maar voor alle Nederlanders van grote betekenis vinden. Ik ben er trots op, dat ik via de NKS een steentje bijdraag aan de waardering van kastelen en buitenplaatsen in onze samenleving. En dat geldt ook voor de vele vrijwilligers, de medewerkers en mijn medebestuurders.

U mag er op rekenen dat de NKS doorgaat met het vergaren en verspreiden van kennis over kastelen en buitenplaatsen, het bepleiten van de betekenis van kastelen en buitenplaatsen voor onze samenleving en het streven naar een heel lang leven voor onze kastelen en buitenplaatsen.

Lang leve kastelen en buitenplaatsen!

Chris Kalden | bestuursvoorzitter

goedinformatie en erfgoedverhalen. NKS onderzoeker Fred Vogelzang schetste kort de ontwikkeling van het werk van de NKS gedurende de afgelopen zeventig jaar. Tot slot keek historicus en ICT-specialist Martijn van der Kaaij vooruit. Met het oog op de toekomst wil NKS ook haar digitale aanwezigheid op het internet verstevigen. Een van de plannen is het opzetten van een Kastelen- en Buitenplaatsen Register.

BEGELEIDING JONGE ONDERZOEKERS, DAG VAN HET KASTEEL & EXCURSIES

BEGELEIDING JONGE ONDERZOEKERS

In 2015 zijn door de NKS zes jonge onderzoekers begeleid. Masterstudente Diana Spiekhout (RUG) deed onderzoek naar de kastelen in het Oversticht. Als haar promotor treedt op prof. dr. Theo Spek (RUG) terwijl Ben Olde Meierink vanuit de NKS bij de inhoudelijke begeleiding van het onderzoek betrokken was. Fred Vogelzang en Ben Olde Meierink hebben de masterstudenten Maaïke Teeuwen (UvU), Gerrit van Oortrom (RUG), Eline van Rossem (UvA), Annabelle de Gast (UvA) en Susan de Jong (WUR) begeleid. Zij hebben zich verdiept in de wettelijke bescherming van kasteelplaatsen via bestemmingsplannen, hergebruik van kastelen en buitenplaatsen als hotel-restaurant, de ontwikkeling van de buitenplaats cultuur, de opgravingsmethodiek van kastelenarcheologie en erfgoedwaarderingcriteria en de rol van beleving. De **onderzoeksrapporten** zijn te downloaden via onze website.

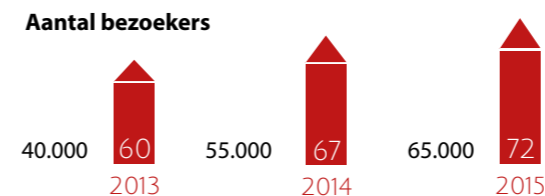
De NKS vindt het belangrijk dat een nieuwe generatie onderzoekers de gelegenheid krijgt om kennis te maken met het interessante en brede veld van kastelen en buitenplaatsen. Niet alleen wordt daarmee hun en onze kennis vergroot maar worden ook de onderzoeksmethoden en -technieken doorgegeven en verder ontwikkeld. Daarnaast is het uiteraard van groot belang dat de kennis over en de vaardigheden rond het onderzoek naar kastelen en buitenplaatsen in stand wordt gehouden. De NKS ziet zich als kenniscentrum nadrukkelijk een rol hebben bij de opleiding van nieuwe onderzoekers.

FOTO © KASTEELRUINE TEYLINGEN

DAG VAN HET KASTEEL IN DE LIFT!

Het was een zeer geslaagde negende editie van de Dag van het Kasteel. Het thema was in 2015 'Kastelen en Buitenplaatsen'.

Met dit thema werd de aandacht gegeven aan de ontwikkeling van kastelen tot buitenplaats. Deze verandering werd veelal ingegeven doordat kastelen hun verdedigende functie verloren. Dit leidde ertoe dat soms imposante kastelen verbouwd werden tot aangename buitenhuizen, omgeven door mooie parken en tuinen. Voor het derde jaar op rij zit ons landelijke publieksevenement de Dag van het Kasteel in de lift.

EXCURSIES

In 2015 hebben we 5 prachtige excursies georganiseerd met in totaal 160 deelnemers. We hebben een bezoek gebracht aan Laag Keppel, Kasteel Ter Horst, Kasteel Heukelum, Landgoed Singraven en Kasteel Eerde. De **verslagen** zijn te lezen op onze website.

EXCURSIE NAAR TENTOONSTELLING

Nederland dineert in het Gemeentemuseum Den Haag

Op deze tentoonstelling was het unieke 19e eeuwse servies van Amstelporselein te zien dat deel uitmaakt van de Van Iddekinge collectie, dat in het bezit is van de NKS en sinds 2004 in bruikleen is gegeven aan **Fogelsanghstate** in Veenklooster. Het gehele servies is te bezichtigen aldaar.

In januari werd door de OKS een inhoudelijke studiedag over de tentoonstelling georganiseerd waar NKS donateurs zich konden aansluiten. Het was een unieke gelegenheid om de tentoonstelling te bekijken en kennis te maken met de experts en met hen van gedachten te wisselen.

PUBLICATIES NKS 2015

- Blad *Kasteel&Buitenplaats* is in 2015 4x verschenen, oplage 2.000.
- Digitale nieuwsbrief is in 2015 7x verschenen, verspreiding 2.500.

Tijdschrift of nieuwsbrief gemist? Al onze tijdschriften en nieuwsbrieven staan online. U kunt ze downloaden via onze website www.kastelen.nl

ORGANISATIE EN KERNGEGEVENS

Nederlandse Kastelenstichting, kenniscentrum voor kasteel en buitenplaats produceert, verzamelt en analyseert kennis over kastelen, buitenplaatsen en hun historische omgeving in verleden, heden en toekomst. We presenteren dit op een zo divers mogelijke manier voor een zo breed mogelijk publiek in samenwerking met erfgoedpartners.

We doen dat omdat we er van overtuigd zijn dat deze kennis het leven verrijkt, de beleving van dit erfgoed verdiept en het maatschappelijk draagvlak daarvoor versterkt. Dit erfgoed is het waard behouden te blijven!

STEUN ONS WERK, WORD DONATEUR

NKS is een onafhankelijke non-profit stichting met een ANBI status. U kunt ons werk steunen door donateur te worden voor een bedrag van minimaal 35,- per jaar.

Bij aanmelding ontvangt u een boek uit onze kastelenreeks. Verder 8x per jaar de digitale nieuwsbrief, 4x per jaar het blad Kasteel & Buitenplaats. 20% korting op de publicaties van de NKS. Een uitnodiging voor lezingen en excursies. Kijk op onze [website](http://www.kastelen.nl) voor meer informatie.

ORGANISATIE

Bestuur

Voorzitter: drs. Chris Kalden
 Penningmeester: mr. Job Moolenburgh
 Secretaris: mr. drs. Rijckert van der Flier
 Leden: mw. drs. Wendy Landewé
 drs. Joost de Weichs de Wenne

Medewerkers

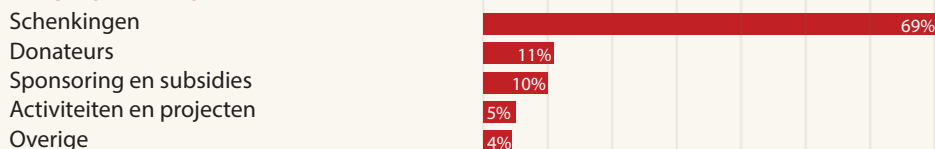
Directeur: mw. drs. ir. Heidi van Limburg Stirum
 Hoofd Onderzoek: drs. Ben Olde Meierink
 Wetenschap en Projecten: dr. Fred Vogelzang
 Bibliotheek en Informatievoorziening: mw. drs. Marjolijn Saan
 Projectleider Dag van het Kasteel en Wetenschap: mw. Janneke van Dijk, MA
 Office manager: mw. Martien Verdenius

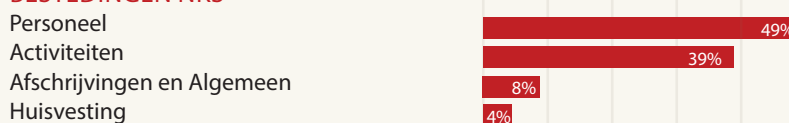
Een vaste kern van 20 vrijwilligers

KERNGEGEVENS

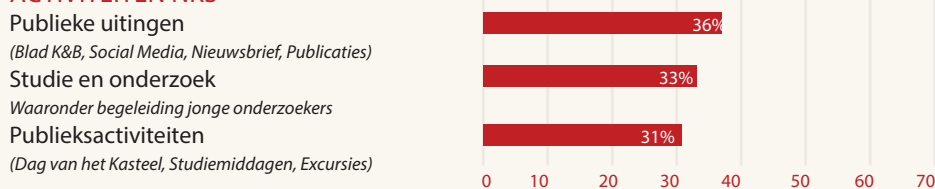
INKOMSTEN NKS

BESTEDINGEN NKS

ACTIVITEITEN NKS

NKS KENNISCENTRUM VOOR KASTEEL EN BUITENPLAATS

Bezoekadres: Karel de Grotestraat 30, 3962 CL Wijk bij Duurstede
 Postadres: Postbus 123, 3960 BC Wijk bij Duurstede
 T: 0343 578995
info@kastelen.nl
www.kastelen.nl
 Twitter: @NKS_Kennis
 Facebook: @nkskasteelenbuitenplaats

Ridderschap van Utrecht

Kasteel Weerdesteyn

RIDDERSCHAP VAN GELDERLAND

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Donatus

Dé kerken- en monumentenverzekeraar van Nederland

Huis te Vliet